

PAŃSTWOWA JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA
„POLSKIE RADIO I TELEWIZJA”
OŚRODEK BADANIA OPINII PUBLICZNEJ

00-950 Warszawa, skr. pocztowa 46, tel. 47 87 91, 47 87 92

tlx 81 53 31, fax 43 74 08

Nr 1/607

Komunikat z badań

styczeń 1991

NASTROJE SPOŁECZNE PO WYBORACH PREZYDENCCKICH

W tydzień po drugiej turze wyborów, 17 grudnia 1990 roku, Ośrodek Badania Opinii Publicznej przeprowadził na reprezentatywnej próbie ogółu dorosłych mieszkańców kraju sondaż opinii i nastrojów społecznych.

W porównaniu do stanu z października 1990 r. sondaż ten wykazał, że po wyborach nastąpiło umocnienie się przekonania, iż "sprawy w Polsce idą w dobrym kierunku", a także wzrosła satysfakcja ze sposobu, w jaki rozwija się demokracja w Polsce. Towarzyszył temu znaczny wzrost wskaźnika optymizmu społecznego.

Równocześnie zanotowaliśmy:

- nieznaczny wzrost zaufania do Solidarności
- zahamowanie występującego poprzednio systematycznego spadku zaufania do Sejmu i Senatu
- dalszy, choć niewielki, spadek zaufania do rządu.

W porównaniu do czerwca 1990 r. w październiku korzystniej oceniane są zmiany sytuacji gospodarczej kraju oraz osobistej sytuacji materialnej.

Ogólna ocena rozwoju sytuacji w kraju

Na pytanie "Czy, ogólnie rzecz biorąc, sprawy w Polsce idą w dobrym czy niedobrym kierunku?" odpowiedzi padły następujące:

dane w %

	październik	grudzień
- w dobrym kierunku	43	60
- w niedobrym kierunku	30	13
- brak zdania	27	27

Z kolei pytanie "Czy jest Pan/i/ zadowolony, czy też nie, ze sposobu, w jaki rozwija się demokracja w Polsce?" przyniosło następujące rezultaty:

dane w %

	październik	grudzień
- zadowoleni	38	50
- niezadowoleni	37	34
- brak zdania	25	16

Poglądy w powyższych sprawach są zbliżone we wszystkich grupach wieku, wykształcenia oraz na wsi i w miastach, a także w większości grup społeczno-zawodowych. Jedynie pracownicy umysłowi z wyższym wykształceniem odróżniają się od pozostałych grup większym zadowoleniem ze sposobu, w jaki rozwija się demokracja w Polsce oraz jeszcze częściej niż inni wyrażają opinię, że "sprawy w Polsce idą w dobrym kierunku".

Optymizm-pesymizm społeczny w roku 1990

Za wskaźnik optymizmu-pesymizmu społecznego w badaniach CBOP przyjmuje się odpowiedź na pytanie o przewidywane zmiany materialnych warunków życia w Polsce w ciągu najbliższych trzech lat.

W ciągu roku 1990 wskaźnik ten kształtował się następująco:

dane w %

W ciągu najbliższych trzech lat przewiduje:	Rok 1990								
	m i e s i ą c e								
	I	III	IV	V	VI	IX	X	XII	
- poprawę	59	42	47	40	34	44	34	48	
- brak zmian	16	23	22	22	23	24	24	21	
- pogorszenie	10	18	18	25	29	22	20	14	
- nie ma zdania w tej sprawie	15	17	13	13	10	10	12	17	

Odsetek optymistów w styczniu 1990 r. był najwyższy od września 1980 r. następnie wykazywał duże wahania przy ogólnej tendencji spadkowej, w grudniu natomiast wzrósł do poziomu z wiosny, nadal jest jednak znacznie niższy niż w styczniu. Równocześnie jednak odsetek pesymistów w grudniu zmalał, zbliżając się prawie do stanu z początku roku.

Z porównania odsetków optymistów w poszczególnych grupach społeczno-zawodowych w październiku i grudniu wynika, że największy przyrost optymizmu nastąpił wśród rolników, a następnie wśród pracowników umysłowych bez wyższego wykształcenia i robotników wykwalifikowanych. Szczegółowo wygląda to następująco:

Grupa społeczno-zawodowa	Odsetek "optymistów"	
	w październiku	w grudniu
- rolnicy	30	30
- robotnicy niewykwalifikowani	29	30
- robotnicy wykwalifikowani	31	47
- pracownicy umysłowi bez wyższego wykształcenia	33	51
- pracownicy umysłowi z wyższym wykształceniem	38	44
-----	-----	-----
Ogółem	34	48

Ocena zmian sytuacji gospodarczej kraju i własnej sytuacji
materiałnej

Dynamika sytuacji gospodarczej kraju postrzegana była w ciągu roku 1990 następująco:

	dane w %			
	Rok 1990			
Czy sytuacja gospodarcza kraju:	I	III	VI	XII
- poprawia się	14	19	11	21
- nie ulega zmianie	31	37	33	41
- pogarsza się	44	34	47	30
- brak opinii	11	10	9	8

W styczniu ubiegłego roku zdecydowanie dominowało przekonanie o **pogorszeniu** się sytuacji gospodarczej kraju. Już w marcu dominującym był pogląd, że sytuacja nie ulega zmianie, natomiast w sposób widoczny spadł odsetek osób oceniających sytuację jako nadal pogarszającą się. Następnie jednak oceny zmian sytuacji gospodarczej pogorszyły się - pod koniec pierwszego półrocza oceny były jeszcze gorsze niż w styczniu. Obecnie widzimy wyraźną poprawę - w grudniu odsetek osób oceniających sytuację gospodarczą jako pogarszającą się był najniższy z zanotowanych w ciągu roku, niemniej jest on ciągle wysoki i większy niż dostrzegających poprawę.

Z kolei na pytanie, czy osobista sytuacja materialna badanego i jego rodziny uległa w ciągu 1990 roku zmianie, w grudniu 13% stwierdziło poprawę - podczas gdy w ciągu pierwszego półrocza poprawę odczuło o połowę mniej, bo tylko 7% badanych w czerwcu. Z kolei pogorszenie własnej sytuacji materialnej odczuło 43% badanych, podczas gdy pod koniec pierwszego półrocza odczuwających pogorszenie było aż 60%.

Poprawę własnej sytuacji materialnej w ciągu roku 1990 najbardziej stwierdzają mieszkańcy miast średniej wielkości /20-100 tys. mieszkańców/ - tylko 6% spośród nich odczuło poprawę, a połowa /51%/ - pogorszenie. Równocześnie najczęściej odczuli poprawę pracownicy umysłowi z wyższym wykształceniem - stwierdził tak niemal co czwarty badany z tej grupy społecznej /23% - dwukrotnie więcej, niż w pozostałych grupach/.

Zaufanie do instytucji życia publicznego i związków zawodowych

Zaufanie do instytucji życia publicznego i związków zawodowych kształtowało się w ciągu roku 1990 następująco:

dane w %

Wyraża zaufanie do:	Rok 1990							
	m i e s i ą c e							
	I	III	IV	V	VI	IX	X	XII
Kościół Katolicki	88	86	86	87	87	81	78	78
wojska	74	72	68	77	76	-	68	70
Sejmu	78	68	71	68	64	59	56	57
Senatu	75	66	67	67	62	60	51	55
policii	45	44	39	46	56	-	56	55
rządu	82	71	72	70	64	61	57	52
Zw.Zaw. Solidarność	75	60	61	60	56	57	47	52
Zw.Zaw. OPZZ	32	30	31	35	32	21	24	24

Wszystkie instytucje, które uwzględniliśmy w naszych sondażach - z wyjątkiem wojska i policji - straciły w ciągu ubiegłego roku na zaufaniu. Największy spadek zaufania nastąpił w stosunku do rządu /30 punktów procentowych/ - najmniej /po 10 p.p./, choć na skrajnie różnym poziomie w stosunku do Kościoła i Zw.Zaw.OPZZ.

Stopień zaufania do poszczególnych instytucji w grudniu nie wykazywał większych różnic w zależności od kryteriów społeczno-demograficznych. Warto tylko zaznaczyć, że rząd był darzony stosunkowo największym zaufaniem przez pracowników umysłowych z wyższym wykształceniem, a równocześnie najmniej przez mieszkańców wsi i miast średniej wielkości.

Decyzję o podaniu się do dymisji rządu Tadeusza Mazowieckiego co trzeci badany - 34% ogółu - uznał za niesłuszną, zaś 56% - za słuszną /10% nie miało zdania w tej sprawie/.

Zadaliśmy również pytanie, czy nowo wybrany prezydent będzie dobrym prezydentem. Odpowiedzi padły następujące:

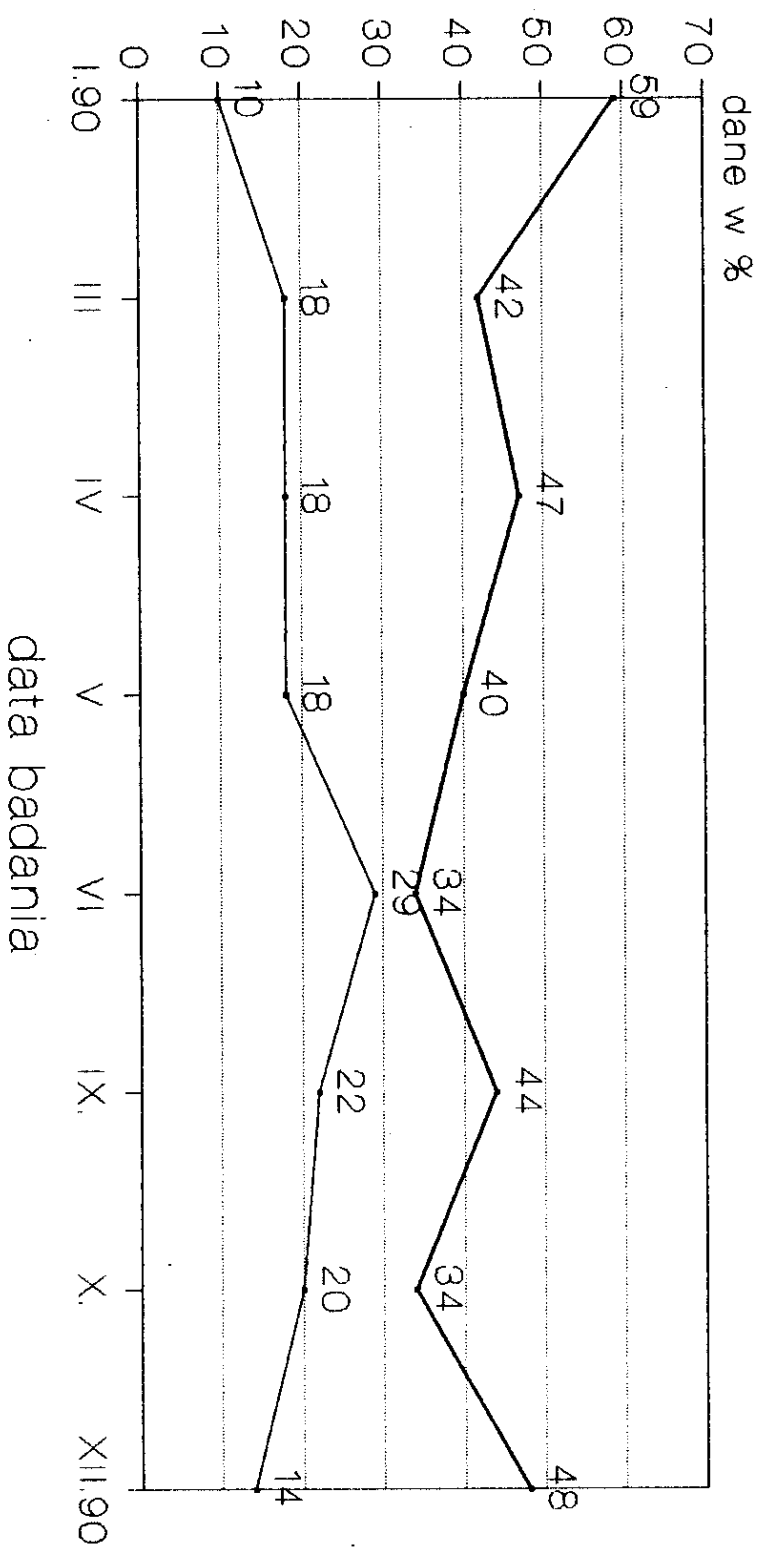
- zdecydowanie tak	12%
- raczej tak	45% → 57%
- raczej nie	15%
- zdecydowanie nie	5% → 20%
- trudno powiedzieć	23%

Ocena kampanii wyborczej

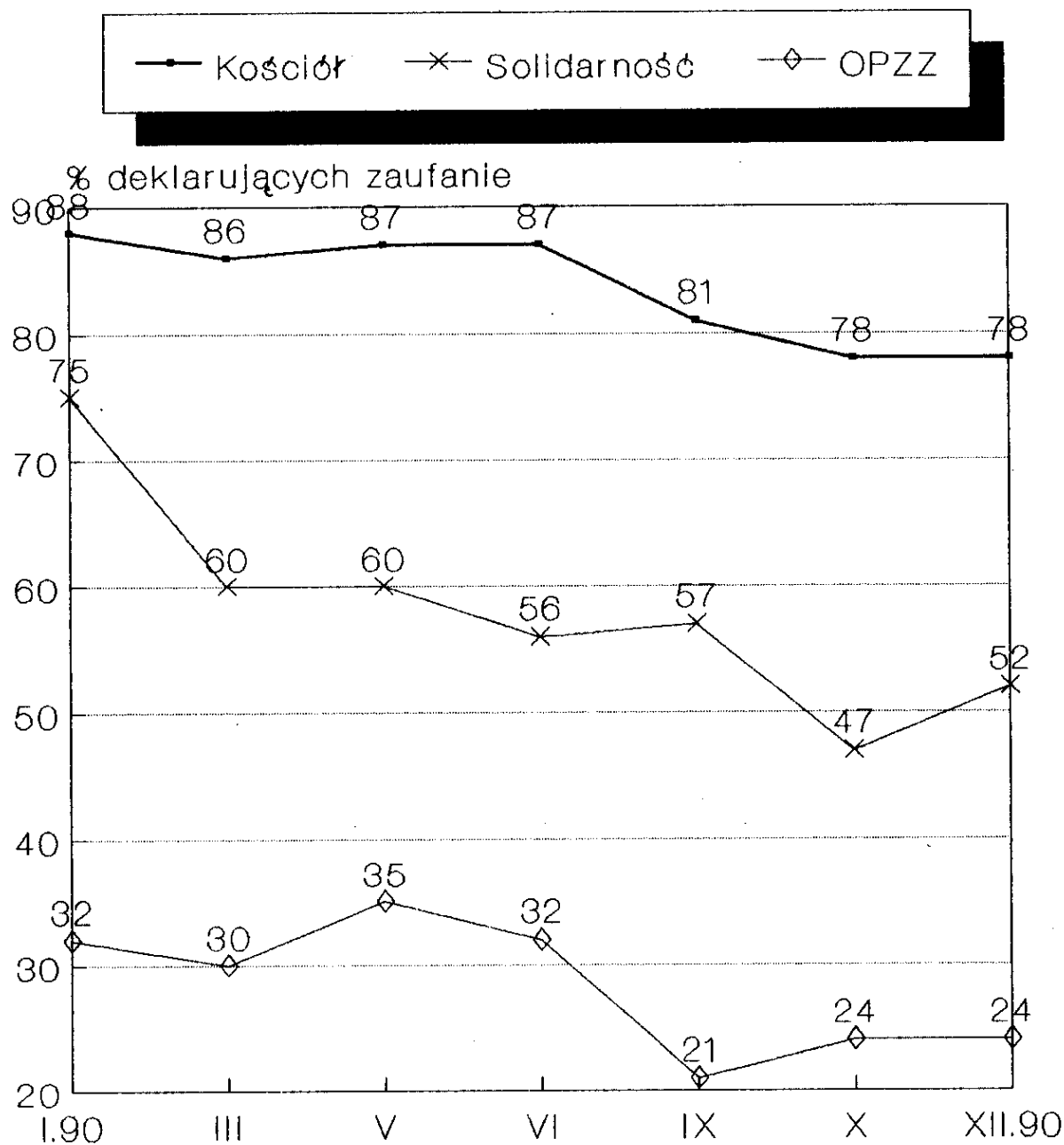
Zadaliśmy również pytanie o ocenę kampanii wyborczej. Blisko dwie trzecie 61% - badanych określiło ją jako ciekawą, zaś 31% - jako nieciekawą a nawet nudną. Równocześnie co dwudziesty badany /5%/ stwierdził, że w ogóle nią się nie interesował. Natomiast na pytanie, czy w trakcie kampanii wyborczej przestrzegano dobrych obyczajów - większość, bo 55%, odpowiedziała negatywnie, zaś 37% - pozytywnie /przy 8% braku zdania/.

OPTYMIZM SPOŁECZNY '90

co w ciągu 3 lat ?
 — poprawi się — pogorszy się

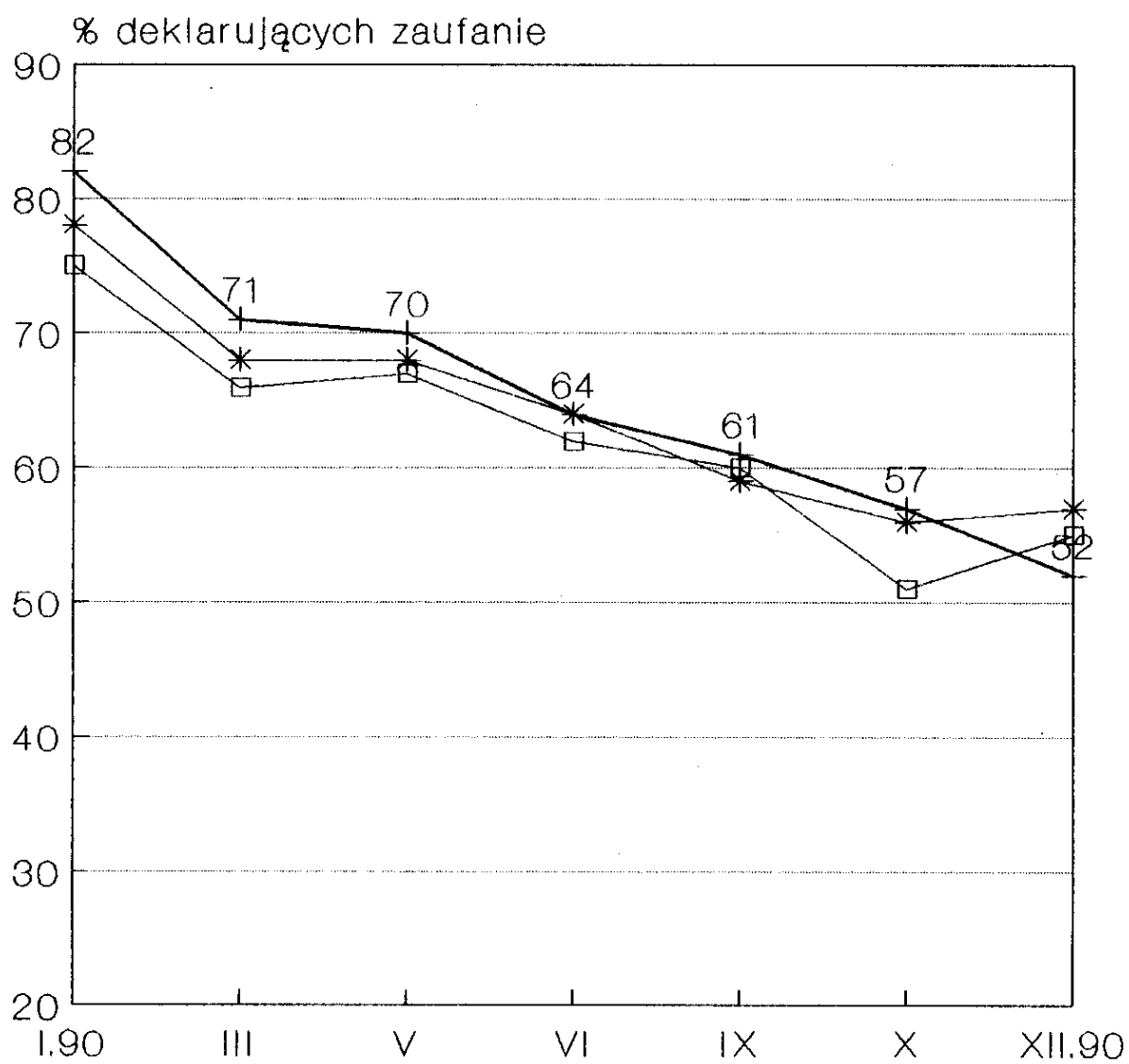
ZAUFAWIE DO INSTYTUCJI w roku 1990

dane: **OBOP**

ZAUFANIE DO INSTYTUCJI w roku 1990

—+— Rząd —*— Sejm —□— Senat

dane: **OBOP**